

Despite significant work on the problem of diversity of aspects of literary local lore in the educational process, there is a lack of textual studies of writers of Mykolaiv region, which should have helped students to understand the deep essence of the heritage of artists of the region, deepen knowledge of its history, its outstanding fellow-countrymen and also to promote the formation of universal spiritual values. In addition, the study of such material will provide opportunities for future teachers of philology to deepen theoretical knowledge of literary studies.

The article actualises the concept of "Sonnet", defines its types, describes the sonnet tradition in Ukrainian literature and draws attention to the peculiarities of studying these forms of poetry on the material of poetic practice of one of the most famous literary figures not only Mykolaiv region but also Ukraine of the XX century by S. Kryzhanivskyi, such as the "Sonnet Reversed", Double Sonnet, Acrostic Sonnet, etc. It is noted in the proposed work that the artist's work has not been covered in critical sources for a long time, his poetic findings have not been used in university and school practice, in particular his sonnets for pupils' ideological and aesthetic development. It is established that the artist is the author of 14 varieties of sonnets, the study of which is relevant in theoretical and practical aspects.

The content of stylistic and linguistic work of students with a poetic text in the process of their study has been characterised. It is concluded that the optimal organisation of classes will give an opportunity for students to better understand the sonnet form, the poet's work in the context of not only the literature of the native land, but also the all-Ukrainian literary process, realise the value of spiritual and aesthetic values, contribute to the formation of a competent reader.

Key words: literary local lore, sonnet, national and linguistic personality development, creative work of S. Kryzhanivsky, poetic form.

Дата надходження статті: 13.01.2021 р.

Рецензент: доктор педагогічних наук, доцент Рускуліс Л. В.

УДК 378.147:[338.488.2:640.4]

DOI <https://doi.org/10.37915/pa.vi48.214>

Бурак В. Г.;

orcid.org/0000-0001-5097-6536

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ОСВІТНЬО-НАУКОВОГО СЕРЕДОВИЩА ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОЇ СПРАВИ

У статті представлено численні дослідження українських науковців щодо професійної підготовки майбутніх фахівців через створення відповідного освітнього середовища. Розглянуто визначення дефініцій «освітнє середовище», «освітньо-наукове середовище», «психологічно безпечне освітньо-наукове середовище», «інклюзивне освітнє середовище», «інформаційно-освітнє середовище в умовах дистанційної освіти», «хмаро орієнтоване середовище». Освітньо-наукове середовище професійної підготовки майбутніх фахівців готельно-ресторанної справи потрактуємо як природну або цілеспрямовано створену сферу навчально-пізнавальної діяльності науково-педагогічних працівників та здобувачів освіти, пов'язану з розвитком матеріально-технічної, освітньо-наукової та комунікативної складових, зорієнтовану на цілеспрямовану організацію та трансформацію фахової підготовки через формування змісту і засобів освіти для забезпечення ефективного освітнього процесу, освітнього розвитку особистості, забезпечення педагогічних умов, функціонування системи взаємин сторін, поєднаних спільною педагогічною та навчальною діяльністю. До структури освітньо-наукового середовища професійної підготовки майбутніх фахівців готельно-ресторанної справи

входять такі складові: студентоцентрованість, безпечність, інклюзивність, психолого-юридична відповідність, цифровізація, інноваційність, універсальність. Здійснений аналіз основних викликів зовнішнього середовища та їхнього впливу на трансформацію професійної підготовки майбутніх фахівців готельно-ресторанної справи через формування й модернізацію освітнього середовища уможливив формулювання практичних висновків, пропозицій: необхідності модернізації баз практик студентів, забезпечення викладання фахових дисциплін авторитетними практиками; підвищення рівня цифрової компетентності викладачів та студентів; забезпечення здійснення освітнього процесу відповідним технічним обладнанням; засвоєння знань про підтримку роботи сайту та безпеку роботи в мережі; покращення алгоритму працевлаштування.

Ключові слова: освітньо-наукове середовище, професійна підготовка, майбутній фахівець, готельно-ресторанна справа, сфера обслуговування.

Постановка проблеми. Досягнення сталого зростання економіки та забезпечення інноваційності, реалізація потреби креативної економіки у фахівцях з цифровими навичками є основними викликами для сфери вищої освіти. Сучасна система освіти повинна забезпечити високий рівень якості надаваних студентам професійних компетентностей як важливим стейкхолдерам освітніх послуг для задоволення потреб ринків праці, національних та світових. Глобалізація та міжнародна співпраця країн Європейського Союзу та Азії посилюють цю проблематику.

Аналіз досліджень. Нині представлено численні дослідження українських науковців щодо професійної підготовки майбутніх фахівців через створення відповідного освітнього середовища. Теоретичні засади формування освітнього середовища в контексті економіки знань вивчала І. Ахновська [1], структуру освітнього середовища вищого навчального закладу аналізувала М. Братко [2], наукові підходи до трактування його структури Е. Заредінова [7]. Теоретико-методологічні засади розвитку інформаційно-освітнього середовища університету досліджувала Л. Панченко [11]. Інформаційно-освітнє середовище закладу вищої освіти в системі дистанційного навчання розглядали Н. Бахмат [2], А. Яновський [12]. Проєктуванню і використанню відкритого хмаро орієнтованого освітньо-наукового середовища закладу вищої освіти присвячено працю В. Бикова, С. Вернигори, А. Гуржія, Л. Новохатька, О. Спіріна, М. Шишкіної [3]. Творче освітнє середовище як умова підготовки до самовиявлення майбутнього викладача розглянуто О. Кравченко [8], а формування психологічно безпечного освітньо-наукового середовища в закладі вищої освіти – Г. Мешко та О. Мешко [9]. Вивченню стану інтеграції студентської молоді в освітнє середовище закладу вищої освіти, зокрема через створення інклюзивного простору, присвячено працю Р. Новгородського та Л. Махоткіної [10].

Мета статті полягає в систематизації основних викликів зовнішнього середовища та їхнього впливу на трансформацію професійної підготовки майбутніх фахівців готельно-ресторанної справи через формування й модернізацію освітньо-наукового середовища.

Виклад основного матеріалу. Для реалізації мети дослідження зосередимося на встановленні категоріально-термінологічного апарату та з'ясуванні його дефінітивного наповнення.

Так, у педагогічних розвідках **освітнє середовище** пов'язують із сукупністю цілісних педагогічних умов, чинників, суспільних об'єктів, запланованих і незапланованих впливів середовища, взаємодії з його складовими для підготовки майбутніх фахівців, що включає формування особистості здобувача вищої освіти, його фахової компетентності, набуття умінь, навичок внаслідок науково-методичних і педагогічних заходів у соціальному і просторово-предметному оточенні закладів вищої освіти (ЗВО).

Освітньо-наукове середовище ЗВО ототожнюється із середовищем діяльності учасників освітньо-наукового процесу (студентів, слухачів, викладачів, методистів, науковців, адміністративно-керівного і допоміжного персоналу) зі створеними необхідними достатніми та безпечними умовами для її реалізації, що є забезпечувальною частиною педагогічної системи, суттєвим оточуючим користувача простором для провадження (розгортання) освітнього процесу [3, с. 5].

Психологічно безпечним освітньо-науковим середовищем дослідниками названо спеціально створене, комфортне для всіх суб'єктів освітнього процесу в ЗВО середовище, метою якого є забезпечити якість освіти, реалізувати завдання освітньо-наукової програми підготовки здобувачів освіти та охопити сукупність певних умов, технологій, спрямованих на збереження і зміцнення психічного здоров'я суб'єктів освітнього процесу, покращення їхнього психологічного самопочуття, забезпечення емоційного благополуччя, гармонізацію особистості [9, с. 102].

Інклюзивним освітнім середовищем ЗВО є наявність індивідуальних педагогічних умов, соціальних об'єктів, визначених та імпровізованих впливів, зорієнтованих на більш активну соціальну роботу щодо включення людей з особливими освітніми потребами до суспільного життя, сприяння їхньому працевлаштуванню, залученню до різноманітних соціальних програм, громадських проєктів, а також здійснення посильної адресної допомоги, що виявляється в матеріальній та моральній підтримці [10, с. 73].

Інформаційно-освітнє середовище в умовах дистанційної освіти повинно задовольняти такі критерії: незалежність викладача в його належній організації; доступність технічних і програмних засобів; можливість адміністрування середовища; наявність зворотного зв'язку; дистанційна взаємодія. Важливість цих умов зумовлена тим, що існує велика кількість спеціалізованих платформ e-learning для організації інформаційно-освітнього середовища для дистанційної освіти [13, с. 313].

Значущим для дослідження є і визначення інтернет-ресурсів, які є невід'ємною частиною освітнього середовища професійної підготовки майбутніх фахівців готельно-ресторанної справи в умовах дистанційного навчання. Традиційно під **інтернет-ресурсами** (синоніми «вебресурс, вебсайт, вебсервіс, сайт») розуміють сукупність інтегрованих засобів технічного і програмно-апаратного характеру, а також інформації, призначеної для публікації у Всесвітній павутині, у текстовій, графічній та мультимедійній формі. Кожен IP має унікальну адресу, що дозволяє знайти його в Мережі. Саме Всесвітня павутина й електронна пошта є найбільш відомими та поширеними службами Інтернету та традиційно репрезентовані вебами, вебфорумами, блогами, вебпереглядачами, Вікі-проєктами (зокрема й Вікіпедією), інтернет-магазинами, інтернет-аукціонами, електронною поштою та списками розсилки груп новин (як правило, Usenet), файлообмінними мережами, електронними платіжними системами, інтернет-телебаченням, інтернет-радіо, IP-телефонією, системами обміну повідомленнями тощо [6, с. 44].

Термін «**хмаро орієнтоване середовище ЗВО**» відповідає такому освітньо-науковому середовищу, котре через реалізацію комп'ютерно-процесуальних функцій (змістово-технологічних та інформаційно-комунікаційних) цілеспрямовано побудованої віртуалізованої комп'ютерно-технологічної інфраструктури забезпечує діяльність хмарних сервісів, новітніх видів мережних послуг, які надаються користувачеві інформаційно-комунікаційних мереж з віртуалізованою ІКТ інфраструктурою [3, с. 5].

Для здійснення систематизації основних викликів зовнішнього середовища та їхнього впливу на модернізацію освітнього середовища в контексті нашого дослідження звернемося до визначення дефініції поняття «**професійна підготовка майбутніх фахівців готельно-ресторанного господарства**», яка нами ототожнюється з організованим, безперервним і цілеспрямованим процесом формування і розвитку в замовників освітніх послуг фахових предметно-специфічних компетентностей

для майбутньої професійної діяльності, який здійснюється закладами вищої освіти та спрямовується на отримання кваліфікацій відповідно до освітньо-професійних програм освітніх рівнів «бакалавр» і «магістр» для успішного виконання посадових обов'язків відповідно до вимог швидкозмінного ринку праці, конкурентоспроможності та професійної мобільності у сфері обслуговування, що передбачає також неперервне фахове вдосконалення, стажування та підвищення кваліфікації в освіті впродовж життя. Специфіка професійної діяльності вищезначених фахівців окреслюється зростаючим рівнем конкуренції в готельно-ресторанному господарстві, підвищеними вимогами споживачів до якості обслуговування, зростаючими потребами працедавців у професіоналах, компетентність яких у наданні послуг відповідно до світових стандартів, адаптації до оновлюваної соціально-економічної сфери, своєчасного та креативного розв'язування фахових проблем.

Наведене вище актуалізує питання створення в ЗВО відповідного запитам здобувачів освіти та роботодавців **освітньо-наукового середовища професійної підготовки майбутніх фахівців готельно-ресторанної справи**, яке трактуємо як природну або цілеспрямовано створену сферу навчально-пізнавальної діяльності науково-педагогічних працівників та здобувачів освіти, пов'язану з розвитком матеріально-технічної, освітньо-наукової та комунікативної складових, зорієнтовану на цілеспрямовану організацію та трансформацію фахової підготовки через формування змісту і засобів освіти для забезпечення ефективного освітнього процесу, освітнього розвитку особистості, забезпечення педагогічних умов, функціонування системи взаємин сторін, поєднаних спільною педагогічною та навчальною діяльністю.

До структури освітньо-наукового середовища професійної підготовки майбутніх фахівців готельно-ресторанної справи з огляду на здійснений попередньо аналіз категоріально-термінологічного апарату дослідження входять такі складові: студентоцентрованість, безпечність, інклюзивність, психолого-юридична відповідність, цифровізація, інноваційність, універсальність (рис. 1). Зупинимось детальніше на потрактування означених понять.

Рис. 1. Структура освітньо-наукового середовища професійної підготовки майбутніх фахівців готельно-ресторанної справи

Студентоцентрованість освітньо-наукового середовища професійної підготовки майбутніх фахівців готельно-ресторанної справи полягає у створенні необхідних умов для здійснення освітнього, наукового процесів, проходження стажувань за кордоном, користування всіма базами університету, можливість брати участь у студентському самоврядуванні, обговоренні, вирішенні питань модернізації освітнього процесу через діяльність студентських організацій для надання всебічної допомоги студентам, супровід у здійсненні наукових досліджень: студентське самоврядування, студентське наукове товариство, профбюро студентів.

Студентоцентроване освітньо-наукове середовище ототожнюємо з педагогічною системою суб'єкт-суб'єктних взаємин за умови створення оптимальних умов для творчої самореалізації; підтримки розвитку ціннісних орієнтацій і гуманістичної спрямованості; акцентування уваги на розвиткові особистісних якостей, необхідних для успішного усвідомлення себе суб'єктом освітнього процесу із власними унікальними інтересами, потребами, досвідом та бекграундом, незалежним і відповідальним учасником навчально-науково-пізнавальної діяльності; визначенням рівня розвитку професійно важливих якостей у студентів та створенням системи формування готовності до фахової діяльності та/або продовження навчання, якісної реалізації соціальних ролей та концепції життєвого успіху через самоствердження в професії.

Безпечність освітньо-наукового середовища професійної підготовки майбутніх фахівців готельно-ресторанної справи забезпечується через систематичну перевірку й оцінку технічного стану обладнання та навчальних приміщень (аудиторій, лабораторій), ужиття заходів щодо приведення інженерно-технічних комунікацій та обладнання у відповідність до чинних стандартів у галузі знань 24 Сфера обслуговування, правил і норм з охорони праці; проведення щорічних інструктажів здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних працівників та співробітників з питань охорони праці та безпеки життєдіяльності, систематичної оцінки умов праці та навчання; здійснення профілактичної роботи із запобігання травматизму серед здобувачів освіти під час освітнього процесу [12].

Інклюзивність освітньо-наукового середовища професійної підготовки майбутніх фахівців готельно-ресторанної справи для студентів з числа осіб з особливими освітніми потребами полягає в обладнанні відповідними засобами безперешкодного доступу до провадження навчально-пізнавальної діяльності через створення інформаційно-логістичної системи візуалізації території ЗВО, позначення важливих місць для осіб з особливими потребами (аудиторії, лабораторії, ліфти, пандуси тощо) за допомогою електронних інформаційних стендів, облаштування підйомника, спеціалізованих кімнат адаптації; регламентацію дії працівників ЗВО, пов'язаних із забезпеченням зручності та комфортності перебування в будівлях та приміщеннях, прибудинковій території особам з особливими потребами.

Психолого-юридична відповідність освітньо-наукового середовища професійної підготовки майбутніх фахівців готельно-ресторанної справи реалізовується через створення доброзичливої атмосфери щодо унеможливлення та/або розв'язання конфліктних ситуацій (спровокованих виявами дискримінації (за будь-якою ознакою, сексуальних домагань, булінгу тощо), організаційну та роз'яснювальну роботу із запобігання, виявлення і протидії корупції, методичну та консультаційну допомогу з питань дотримання вимог антикорупційного законодавства; збір, обробку й підготовку інформації про факти корупції та розробка рекомендацій щодо їх усунення.

Цифровізація освітньо-наукового середовища професійної підготовки майбутніх фахівців готельно-ресторанної справи як комплекс інструментів для оптимізації навчально-пізнавальної діяльності здобувачів освіти, персоналізації й автоматизації рутинних освітніх процесів забезпечується якістю та функціональністю технічних та програмних засобів; модернізацією матеріально-технічного та програмного

забезпечення як освітнього процесу, так і здійснення наукових досліджень. Ефективність діджиталізації освітньо-наукового середовища в оптимальному використанні часу задля більш ефективного формування ключових компетентностей, персоналізованості, доступності та гнучкості (орієнтації на потреби студентів – різний рівень складності, темп, структура навчально-пізнавального матеріалу), інтерактивності, мультимедійності, субкультурності; забезпеченні комфортних умов для самонавчання, ефективного розвитку та подальшого кар'єрного зростання на підприємствах сфери обслуговування. Хмарно орієнтоване освітньо-наукове середовище ототожнено з ІКТ-середовищем ЗВО з реалізації дидактичних функцій та здійснення наукових досліджень через координоване та інтегроване використання сервісів і технологій хмарних обчислень.

Інноваційність освітньо-наукового середовища професійної підготовки майбутніх фахівців готельно-ресторанної справи полягає у використанні інноваційних технологій для створення сприятливого освітньо-наукового середовища з наданням можливостей до саморозвитку й оволодінням комплексом умінь, навичок та компетентностей: взаємодії з усіма учасниками освітньо-наукового процесу, комунікації; роботи в команді; пошуку, збору та опрацювання необхідної інформації, оцінки, порівняння, доповнення та засвоєння; прийняття рішень у нестандартних ситуаціях; створення умов для творчості, надання необхідних повноважень, оперативного прийняття рішень; самооцінювання наслідків власних рішень, критичного мислення тощо.

Універсальність освітньо-наукового середовища професійної підготовки майбутніх фахівців готельно-ресторанної справи передбачає створення у ЗВО можливостей формування інтегральної компетентності як здатності розв'язування складних спеціалізованих задач та практичних проблем діяльності суб'єктів готельного і ресторанного бізнесу за допомогою застосування теорій та методів системи наук задля формування концепції гостинності.

Значущою є роль науково-педагогічних працівників у створенні, забезпеченні функціонування й ефективності освітньо-наукового середовища професійної підготовки майбутніх фахівців готельно-ресторанної справи, яка, на нашу думку, полягає в сприянні практичному оволодінню здобувачами освіти методами й засобами здійснення різноманітної навчально- й науково-продуктивної діяльності, індивідуального самовираження; розвитку творчих якостей особистості студента, креативного мислення; формуванні потреби самопізнання, саморозвитку, самореалізації та самовдосконалення через включення студентів у спеціально організоване освітньо-наукове проєктне середовище; оволодінні вміннями здійснювати повноцінну діяльність через реалізацію основних етапів (цілепокладання, планування, реалізація, рефлексивний аналіз процесу і результатів); виявленні та розвиткові індивідуальних здібностей і задатків через створення на заняттях, у позааудиторній, науково-дослідній роботі умов для самовиявлення; формуванні психологічної установки на позитивне, максимально повне саморозкриття; засвоєння умінь самоствердження в колективі, навичок співпраці, компромісу, узгодження дій і позицій, співтворчості в спільноосмислюваній і реалізованій діяльності [8, с. 194–195].

Здійснений аналіз основних викликів зовнішнього середовища та їхнього впливу на трансформацію професійної підготовки майбутніх фахівців готельно-ресторанної справи через формування й модернізацію освітньо-наукового середовища уможливив формулювання практичних висновків, пропозицій, урахування яких сприятиме здійсненню більш якісного освітнього процесу:

– необхідність модернізації баз практик студентів завдяки створенню освітньо-виробничих кластерів з інтегруванням інтересів органів державної влади, виробництва, громадських організацій, професійних асоціацій, наукового та освітнього секторів;

- забезпечення викладання фахових дисциплін авторитетними практиками-працівниками сфери обслуговування, зокрема готельно-ресторанної справи;
- підвищення рівня цифрової компетентності викладачів, систематичне оновлення навчальних і методичних матеріалів, спроможних формувати й розвивати інформаційну культуру учасників навчально-пізнавальної діяльності;
- забезпечення здійснення освітнього процесу відповідним технічним обладнанням, набуття здобувачами освіти вмінь використовувати сучасні інформаційні технології для навчання та зв'язку між клієнтами готельно-ресторанних підприємств і обслуговуючим персоналом;
- вивчення особливостей організації здорового харчування подорожуючих людей, ознайомлення із сучасними технологічними новинками приготування страв, особливостями модернізації різних стилів, форм і методів обслуговування;
- засвоєння знань про підтримку роботи сайту та безпеку роботи в мережі, сучасні системи безпеки клієнтів і працівників підприємств сфери послуг;
- покращення алгоритму працевлаштування майбутніх фахівців готельно-ресторанної справи через можливість проходження практики з наступним працевлаштуванням у структурах туризму і готельно-ресторанних господарствах.

Висновки. Таким чином, аналіз основних викликів зовнішнього середовища та їхнього впливу на трансформацію професійної підготовки майбутніх фахівців готельно-ресторанної справи через формування й модернізацію освітнього середовища дозволив визначити такі складові: студентоцентрованість, безпечність, інклюзивність, психолого-юридична відповідність, цифровізація, інноваційність, універсальність, а також деталізувати їх та встановити взаємозв'язки.

Проведене дослідження не вичерпує всіх аспектів означеної проблеми. Напрямом подальшого спрямування наукових пошуків стане дослідження методичної системи професійної підготовки фахівців готельно-ресторанної справи.

Список використаних джерел:

1. Ахновська І. О. Теоретичні засади формування освітнього середовища в контексті економіки знань. *Економіка і організація управління*. 2018. Вип. 4. С. 26–34.
2. Бахмат Н. В. Інформаційно-освітнє середовище закладу вищої освіти в системі дистанційного навчання. *Наукові записки Національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова. Серія : Педагогічні науки*. 2018. Вип. 138. С. 28–38.
3. Биков В. Ю., Вернигора С. М., Гуржій А. М., Новохатько Л. М., Спірін О. М., Шишкіна М. П. Проектування і використання відкритого хмаро орієнтованого освітньо-наукового середовища закладу вищої освіти. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2019. Том 74. № 6. С. 1–19.
4. Братко М. Структура освітнього середовища вищого навчального закладу. *Наукові записки Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка. Сер.: Педагогічні науки*. 2015. Вип. 135. С. 67–72.
5. Бурак В. Г. Професійна підготовка майбутніх фахівців готельно-ресторанної справи: дефінітивний аналіз. *Педагогічний альманах: збірник наукових праць / редкол. В. В. Кузьменко (голова) та ін. Херсон: КВНЗ «Херсонська академія неперервної освіти», 2020. Випуск 46. С. 124–131.*
6. Бурак В. Г. Використання інтернет-ресурсів у дистанційному навчанні майбутніх фахівців готельно-ресторанного господарства в закладах вищої освіти. *Педагогічні науки*. 2020. № 91. С. 43–50.
7. Заредінова Е. Р. Освітнє середовище вищого навчального закладу: наукові підходи до трактування структури. *Вісник Національного авіаційного університету. Серія: Педагогіка, Психологія*. 2017. № 11. URL: <http://jrn1.nau.edu.ua/index.php/VisnikPP/article/view/12552/17022>
8. Кравченко О. В. Творче освітнє середовище як умова підготовки до самовиявлення майбутнього викладача. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2020. № 69. Т. 2. С. 192–196.

9. Мешко Г. М., Мешко О. І. Формування психологічно безпечного освітньо-наукового середовища в закладі вищої освіти. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: «Педагогіка. соціальна робота»*. 2020. Вип. 2 (47). С. 100–104.
10. Новгородський Р. Г., Махоткіна Л. Б. Вивчення стану інтеграції студентської молоді в освітнє середовище закладу вищої освіти. *Наукові записки. Серія «Психолого-педагогічні науки»*. 2019. № 3. С. 66–74.
11. Панченко Л. Ф. Теоретико-методологічні засади розвитку інформаційно-освітнього середовища університету: дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.10. Луганськ, 2011. 508 с.
12. Положення про організацію роботи з охорони праці та безпеки життєдіяльності учасників освітнього процесу в установах і закладах освіти: наказ МОН України від 26.12.2017 № 1669 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0100-18#Text>
13. Яновський А. Інформаційно-освітнє середовище в умовах дистанційного навчання. *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*. 2020. № 30. Т. 4. С. 310–315.

References:

1. Akhnovska, I. O. (2018). Teoretychni zasady formuvannia osvithnoho sere dovyyshcha v konteksti ekonomiky znan [Theoretical principles of formation of educational environment in the context of knowledge economy]. *Ekonomika i orhanizatsiia upravlinnia*, 4, 26–34 [in Ukrainian].
2. Bakhmat, N. V. (2018). Informatsiino-osvitnie sere dovyyshche zakladu vyshchoi osvity v systemi dystantsiinoho navchannia [Information and educational environment of higher education establishments in the distance learning system]. *Naukovi zapysky Natsionalnoho pedahohichnoho universytetu im. M. P. Drahomanova. Serii: Pedahohichni nauky*, 138, 28–38 [in Ukrainian].
3. Bykov, V. Yu., Vernyhora, S. M., Hurzhii, A. M., Novokhatko, L. M., Spirin, O. M., & Shyshkina, M. P. (2019). Proiektuvannia i vykorystannia vidkrytoho khmaro oriientovanoho osvithno-naukovoho sere dovyyshcha zakladu vyshchoi osvity [Design and use of open cloud-based educational and scientific environment of a higher educational establishment]. *Informatsiini tekhnolohii i zasoby navchannia*, 74 (6), 1–19 [in Ukrainian].
4. Bratko, M. (2015). Struktura osvithnoho sere dovyyshcha vyshchoho navchalnoho zakladu [Structure of the educational environment of higher education]. *Naukovi zapysky Kirovohradskoho derzhavnogo pedahohichnoho universytetu imeni Volodymyra Vynnychenka. Ser.: Pedahohichni nauky*, 135, 67–72 [in Ukrainian].
5. Burak, V. H. (2020). Profesiina pidhotovka maibutnikh fakhivtsiv hotelno-restoranoi spravy: definityvnyi analiz [Professional training of future specialists in hotel and restaurant business: a definitive analysis]. *Pedahohichniy almanakh*, 46, 124–131 [in Ukrainian].
6. Burak, V. H. (2020). Vykorystannia internet-resursiv u dystantsiinomu navchanni maibutnikh fakhivtsiv hotelno-restorannoho hospodarstva v zakladakh vyshchoi osvity [Use of Internet resources in distance learning of future specialists in hotel and restaurant business in higher education establishments]. *Pedahohichni nauky*, 91, 43–50 [in Ukrainian].
7. Zaredinova, E. R. (2017). Osvitnie sere dovyyshche vyshchoho navchalnoho zakladu: naukovi pidkhody do traktuvannia struktury [Educational environment of higher educational establishment: scientific approaches to the interpretation of structure]. *Visnyk Natsionalnoho aviatsiinoho universytetu. Serii: Pedahohika, Psykholohiia*, 11. Retrieved from <http://jrn1.nau.edu.ua/index.php/VisnikPP/article/view/12552/17022> [in Ukrainian].
8. Kravchenko, O. V. (2020). Tvorche osvithne sere dovyyshche yak umova pidhotovky do samovyiavlennia maibutnoho vykladacha [Creative educational environment as a condition of preparation for future teacher self-discovery]. *Pedahohika formuvannia tvorchoi osobystosti u vyshchii i zahalnoosvitnii shkolakh*, 69, 2, 192–196 [in Ukrainian].
9. Meshko, H. M., & Meshko, O. I. (2020). Formuvannia psykholohichno bezpechnoho osvithno-naukovoho sere dovyyshcha v zakladi vyshchoi osvity [Formation of a psychologically safe educational and scientific environment in a higher educational establishment]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho universytetu. Serii: «Pedahohika. sotsialna robota»*, 2 (47), 100–104 [in Ukrainian].
10. Novhorodskiy, R. H., & Makhotkina, L. B. (2019). Vyvchennia stanu intehratsii studentskoi molodi v osvithne sere dovyyshche zakladu vyshchoi osvity [Study of the state of integration of student

- youth in the educational environment of higher education institutions]. *Naukovi zapysky. Seriiia «Psykhologo-pedahohichni nauky»*, 3, 66–74 [in Ukrainian].
11. Panchenko, L. F. (2011). *Teoretyko-metodolohichni zasady rozvytku informatsiino-osvitnoho seredovysshcha universytetu* [Theoretical and methodological principles of development on information and educational environment of the university]. (Candidate's thesis). Luhansk [in Ukrainian].
  12. Regulations on the organization of work on labour protection and safety of participants in the educational process in educational institutions: order of the Ministry of Education and Science of Ukraine dated December 26, 2017 No.1669. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0100-18#Text> [in Ukrainian].
  13. Yanovskyi, A. (2020). *Informatsiino-osvitnie seredovysshche v umovakh dystantsiinoho navchannia* [Information and educational environment in the conditions of distance learning]. *Aktualni pytannia humanitarnykh nauk: mizhvuzivskyi zbirnyk naukovykh prats molodykh vchenykh Drohobyt'skoho derzhavnogo pedahohichnoho universytetu imeni Ivana Franka*, 30 (4), 310–315 [in Ukrainian].

Burak V. G.,

orcid.org/0000-0001-5097-6536

THEORETICAL FOUNDATIONS OF FORMATION EDUCATIONAL AND SCIENTIFIC ENVIRONMENT OF PROFESSIONAL TRAINING OF FUTURE SPECIALISTS IN HOTEL AND RESTAURANT BUSINESS

The article presents numerous studies of Ukrainian scientists on training of future specialists through creation of an appropriate educational environment. The definitions of "educational environment", "educational-scientific environment", "psychologically safe educational-scientific environment", "inclusive educational environment", "information-educational environment in the conditions of distance education", "cloud-oriented environment" are considered. We will treat educational and scientific environment of professional training of future specialists in hotel and restaurant business as a natural or purposefully created sphere of educational and cognitive activity of the academic staff and students related to the development of material and technical, educational, scientific and communicative components. organization and transformation of professional training through formation of the content and means of education to ensure an effective educational process, person's educational development, providing pedagogical conditions, functioning of the system of relations between the parties, combined by common pedagogical and educational activities. The structure of the educational and scientific environment of professional training of future specialists in hotel and restaurant business includes the following components: student-centeredness, security, inclusiveness, psychological and legal compliance, digitalization, innovation, universalism. The analysis of the main challenges of external environment and their impact on the transformation of training of future specialists in hotel and restaurant business through formation and modernization of the educational environment made it possible to formulate practical conclusions and proposals: the need to modernize student internships; raising the level of digital competence of teachers and students; ensuring the implementation of the educational process with appropriate technical equipment; study of features of organization of a healthy diet for people, who are travelling; mastering knowledge about site support and network security; improving the employment algorithm.

Key words: educational and scientific environment, professional training, future specialist, hotel and restaurant business, service sphere.

Дата надходження статті: 12.01.2021 р.

Рецензент: доктор педагогічних наук, доцент Бордюг Н. С.